

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Marie Turkové v právní věci žalobce: **K. Š.**, zast. Mgr. Tomášem Pelíškem, advokátem, se sídlem Bašty 416/8, Brno, proti žalovanému: **Vězeňská služba České republiky, Generální ředitelství**, se sídlem Soudní 1672/1a, Praha 4, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 5. 2008, č. j. 10 Ca 338/2007 – 51,

t a k t o :

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 7. 5. 2008, č. j. 10 Ca 338/2007 – 51, **se zrušuje a věc se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) podal kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“) proti usnesení Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) ze dne 7. 5. 2008, č. j. 10 Ca 338/2007 – 51, (dále jen „usnesení“), kterým bylo odmítnuta jeho žaloba proti sdělení žalovaného ze dne 13. 7. 2005, č. j. 38/156-2005-50/804, (dále jen „sdělení“) pro nepřípustnost podle § 68 písm. e) s. ř. s., protože se podle § 70 písm. a) s. ř. s. nejedná o rozhodnutí.

Žalovaný ve svém sdělení uvedl, že shledává stížnost žalobce na postup žalovaného při vydávání zdravotní dokumentace jako nedůvodnou a podotkl, že se ztotožnil se stanoviskem Krajského státního zastupitelství v Brně (správně má být „Vězeňské služby České republiky, Generální ředitelství“) ze dne 20. 5. 2005, č. j. 38/134/2005-50/804, kterou ke svému sdělení přiložil. V tomto sdělení žalovaný dále zdůraznil, že podle jeho názoru z ustanovení § 67b odst. 12 zák. č. 20/1966 Sb., o péči o zdraví lidu, ve znění

zákona č. 260/2001 Sb., (dále jen „zákon č. 20/1966 Sb.“), nevyplývá právo pacienta na nahlížení do zdravotnické dokumentace ani na pořizování si kopií a výpisů z ní, když záleží pouze na ošetřujícím lékaři, jakou zvolí formu pro poskytnutí informací ze zdravotní dokumentace. Žádný zdravotnický pracovník, tudíž ani lékař Vězeňské služby České republiky tak nemá povinnost poskytnout zdravotnickou dokumentaci k nahlédnutí nebo z ní nechat pořizovat kopie a výpisy. Podotkl také, že podle zákona č. 101/2001 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů, má osoba, o níž se vede zdravotnická dokumentace, nárok na podání informace zdarma pouze jedenkrát za rok a v ostatních případech musí hradit veškeré náklady spojené s podáním informace. Podle žalovaného je tak stížnost nedůvodná.

Proti tomuto sdělení žalovaného a proti sdělení Krajského úřadu Jihomoravského kraje, odbor zdravotnictví, ze dne 16. 5. 2005, č. j. JMK 17999/2005 OZ, podal stěžovatel dne 3. 1. 2007 žalobu. Městský soud usnesením ze dne 12. 10. 2007, č. j. 10 Ca 3/2007 - 38, postoupil žalobu proti sdělení Krajského úřadu Jihomoravského kraje, (odboru zdravotnictví), Krajskému soudu v Brně. Stěžovatel v žalobě připomněl, že poté, co jeho žádost o vydání opisu zdravotnické dokumentace byla zamítnuta jak lékařem vězeňské nemocnice, tak ředitelem věznice, podal proti tomuto postupu stížnost ke Krajskému státnímu zastupitelství v Brně, které ji postoupilo žalovanému, který ji shledal dne 20. 5. 2005, č. j. 38/134/2005-50/804, nedůvodnou. Stěžovatel proto opětovně podal stížnost proti nevydání opisu zdravotnické dokumentace přímo žalovanému. Ten ji shledal napadeným rozhodnutím opětovně nedůvodnou. Stěžovatel se ohradil proti závěru žalovaného, že mu zákon č. 20/1966 Sb. neumožňuje poskytnout opis zdravotní dokumentace. Namítl, že požaduje zpřístupnění osobních údajů o své vlastní osobě, na což má právo, které mu přímo vyplývá např. z Listiny základních práv a svobod či z Úmluvy o lidských právech a biomedicíně, které mají přednost před zákonem. Podotkl, že shodné stanovisko zastává i Veřejný ochránce práv, na jehož zprávu odkázal. Z těchto důvodů navrhl, aby městský soud podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil napadené rozhodnutí žalovaného.

Žalovaný v písemném vyjádření k žalobě uvedl, že jeho sdělení ze dne 13. 7. 2005, č. j. 38/156-2005-50/804, které stěžovatel napadl, není rozhodnutím správního orgánu podle § 70 s. ř. s., protože žalovaný řešil stížnost podle vyhlášky vlády č. 150/1958 Ú. l. Návrh stěžovatele na zrušení odpovědi na jeho žádost považuje žalovaný za zmatečný a případné nové řízení o stížnosti za neproveditelné, neboť vyhláška vlády č. 150/1958 Ú. l. byla bez náhrady zrušena zák. č. 370/2005 Sb. Dále zdůraznil, že i za předpokladu, že by sdělení bylo rozhodnutím, pak by žaloba proti němu byla podána opožděně, když stěžovatel převzal sdělení dne 18. 7. 2005 a žalobu podal až dne 3. 1. 2007. Podle jeho názoru byl postup lékaře i následné sdělení žalovaného v souladu s tehdejší právní úpravou § 67b odst. 12 zák. č. 20/1966 Sb. a čl. 10 odst. 2 Úmluvy o lidských právech a biomedicíně publikované pod č. 96/2001 Sb. m. s., když stěžovatel byl informován o svém zdravotním stavu, ale nebyl mu poskytnut opis zdravotnické dokumentace. Podotkl, že poté, co došlo ke změně právní úpravy výslovně umožňující poskytnutí opisu zdravotnické dokumentace, již stěžovatel nepodal žádnou žádost týkající se jeho zdravotního stavu. Žalovaný proto navrhl, aby městský soud stěžovateloivu žalobu odmítl.

Městský soud žalobu stěžovatele usnesením odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., protože shledal, že návrh stěžovatele je podle soudního řádu správního nepřípustný.

Městský soud totiž dospěl k závěru, že sdělení žalovaného, které bylo napadeno žalobou, není rozhodnutím ve smyslu § 65 odst. 1 s. ř. s., neboť nezakládá, nemění, neruší ani závazně neurčuje subjektivní práva nebo povinnosti. Žaloba stěžovatele je tak ve smyslu § 68 písm. e) s. ř. s. nepřijatelná, protože se domáhá přezkoumání „rozhodnutí“, které je z přezkoumání vyloučeno podle § 70 písm. a) s. ř. s., neboť jde o úkon, který není rozhodnutím v materiálním smyslu.

Městský soud podotkl, že se z výše uvedených důvodů vůbec nezabýval otázkou, zda stěžovatelova žádost o pořízení opisu zdravotnické dokumentace měla být vyřízena ve správním řízení a mělo o ní být rozhodnuto úkonem, který by ve smyslu § 65 s. ř. s. byl přezkoumatelný ve správním soudnictví.

Městský soud dále žalovanému přisvědčil, že pokud by žalobou napadené sdělení mělo charakter rozhodnutí ve smyslu § 65 s. ř. s., odmítl by žalobu jako opožděně podanou, protože podle § 72 odst. 1 s. ř. s. lze podat žalobu do dvou měsíců od doručení rozhodnutí. V daném případě však byla žaloba podána dne 3. 1. 2007, přestože předmětné sdělení bylo stěžovateli doručeno už dne 18. 7. 2005., a proto by žaloba byla zjevně opožděná.

Proti tomuto usnesení městského soudu podal stěžovatel kasační stížnost podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., v níž namítl, že nezákonnost rozhodnutí spočívá v tom, že se městský soud nezabýval skutkovou podstatou věci, ale pouze vycházel z vyjádření žalovaného, že předmětné sdělení nemá povahu rozhodnutí. Setrval přitom na svém názoru, že měl a i nadále má právo na nahlížení do zdravotnické dokumentace a na pořizování si z ní kopií. Z těchto důvodů navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil usnesení městského soudu pro nezákonnost a vrátil věc k dalšímu řízení žalovanému.

Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal formální náležitosti kasační stížnosti, přičemž zjistil, že je podána včas osobou oprávněnou a je proti označenému usnesení přípustná za podmínek ustanovení § 102 a § 104 s. ř. s.

Nejvyšší správní soud předně poznamenává, že návrh stěžovatele, aby Nejvyšší správní soud zrušil usnesení městského soudu pro nezákonnost a vrátil věc k dalšímu řízení žalovanému je nesrozumitelný a postrádá vnitřní logiku, protože pokud by Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že usnesení městského soudu je vadné, a z tohoto důvodu je zrušil, pak by byla věc vrácena tomuto soudu k novému projednání a rozhodnutí o žalobě, ke kterému je příslušný městský soud, a nikoli k novému projednání věci žalovaným správním orgánem. Protože však nejde o úplnou absenci některé z potřebných náležitostí obsahu kasační stížnosti (§ 106 s. ř. s. ve spojení s § 37 odst. 3 s. ř. s.) a vzhledem k tomu, že návrhem stěžovatele není Nejvyšší správní soud vázán a tento návrh nemá ani vliv na rozsah jeho přezkumné povinnosti, když tato vada neznemožňuje projednání stěžovateli kasační stížnosti, vyložil si Nejvyšší správní soud návrh stěžovatele podle § 110 odst. 1 s. ř. s. tak, že stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud zrušil usnesení městského soudu pro nezákonnost a vrátil *mu* (soudu) věc k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud posoudil důvodnost kasační stížnosti v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů; zkoumal při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami,

k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2 a 3 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že **kasační stížnost je důvodná**.

Kasační důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. uplatněný stěžovatelem spočívá v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že předmětem jeho přezkumu byla v této věci pouze otázka, zda městský soud postupoval správně, když žalobu stěžovatele odmítl podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., aniž zkoumal podmínky řízení. Městský soud totiž výslovně uvedl, že se vůbec nezabýval otázkou, zda stěžovatelova žádost o pořízení opisu zdravotnické dokumentace měla být vyřízena ve správním řízení a mělo o ní být rozhodnuto úkonem přezkoumatelným ve správním soudnictví.

Nejvyšší správní soud v této souvislosti považuje za nutné zdůraznit, že i ve správním soudnictví se v důsledku § 64 s. ř. s. použijí ustanovení prvé a třetí části občanského soudního řádu, nestanoví-li soudní řád správní jinak. Podle § 103 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění jeho pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), soud přihlíží kdykoli za řízení k tomu, zda jsou splněny podmínky, za nichž může rozhodnout ve věci samé (podmínky řízení). Jednou z podmínek řízení, bez nichž nemůže soud rozhodnout ve věci samé, je i pravomoc a věcná příslušnost soudu. Není-li dána pravomoc či věcná příslušnost soudu, jedná se o neodstranitelný nedostatek podmínek řízení, který znemožňuje soudu rozhodnout danou věc. Pokud by totiž věc rozhodl soud, který by k tomu nebyl věcně příslušný či neměl pravomoc, porušil by právo na zákonného soudce a příslušný soud, stanovené v čl. 38 odst. 1 Listiny základních práv a svobod (viz nálezy Ústavního soudu ze dne 17. 12. 1998, sp. zn. III. ÚS 200/98, přístupný na <http://nalus.usoud.cz>). Soud je tak ex officio povinen v průběhu celého řízení až do vyhlášení rozhodnutí zkoumat splnění všech podmínek řízení, tj. i to, zda je dána jeho pravomoc a věcná příslušnost (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 29. 5. 2001, sp. zn. I. ÚS 165/99, přístupný na <http://nalus.usoud.cz>).

Každý soud proto nejprve přistoupí ke zkoumání všech podmínek řízení, především však ke zkoumání pravomoci a příslušnosti věcné, místní a funkční, dále k posuzování způsobilosti být účastníkem řízení a k případnému průkazu zastoupení. Současně soud zkoumá též tzv. negativní podmínky řízení, zejména zda tu není překážka zahájení řízení (litispendence) nebo překážka věci rozsouzené (rei iudicatae) - (k tomu srov. § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.). Další postup soudu závisí na výsledku zkoumání těchto podmínek řízení, protože teprve poté, když dospěje k závěru, že návrh na zahájení řízení patří do pravomoci soudů a že je k jeho projednání věcně, funkčně a místně příslušný a že jsou splněny i další podmínky řízení, přistoupí soud k dalším přípravným úkonům (viz Bureš, J., Drápal, L., Krčmář, Z. a kol. Občanský soudní řád, komentář. I. díl, 7. vydání. Praha : C. H. BECK, str. 516-517).

Pokud se tedy městský soud vůbec nezabýval otázkou, zda stěžovatelova žádost o pořízení opisu zdravotnické dokumentace měla být vyřízena ve správním soudnictví, tak je zřejmé, že nezkoumal podmínku řízení, jejíž absence je neodstranitelným nedostatkem znemožňujícím rozhodnout ve věci samé. Z odůvodnění usnesení městského soudu vyplývá, že městský soud tuto podmínku řízení nezkoumal, protože o věci nerozhodoval meritorně. Městský soud však pochybil, když žalobu stěžovatele bez dalšího

usnesením odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., aniž zkoumal, zda je v dané věci příslušným soudem. Tímto postupem totiž mohl porušit ústavně garantované právo každého na to, aby jeho věc rozhodoval příslušný soud a zákonný soudce, a zkrátit tak jeho práva. Pokud by totiž městský soud dospěl k závěru, že není věcně příslušný k rozhodování dané věci, neboť věc nespadá do správního soudnictví, ale je projednatelná v civilním řízení, měl postupovat podle § 46 odst. 2 s. ř. s., tedy věc odmítnout a navrhovatele v odůvodnění usnesení poučit, že do jednoho měsíce od právní moci usnesení může podat žalobu k věcně příslušnému soudu, který by označil. Stěžovatel by pak mohl v jednoměsíční lhůtě podat návrh u příslušného soudu v občanském soudním řízení s tím, že by mu zůstala zachována lhůta k podání žaloby v občanském soudním řízení, protože platí, že občanské soudní řízení o takové žalobě (návrhu) bylo zahájeno dnem, kdy taková žaloba (návrh) došla správnímu soudu (srov. § 82 odst. 3 o. s. ř.). Tím, že městský soud nezkoumal svoji věcnou příslušnost a odmítl stěžovateli žalobu podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s., odňal stěžovateli (za předpokladu, že by dospěl k závěru, že není věcně příslušný) možnost pokračovat v řízení o dané věci v jiné větvi systému soudnictví. Absencí zkoumání podmínek řízení tak městský soud zatížil řízení vadou spočívající v tom, že o věci mohl rozhodovat nezákonný soud, čímž by stěžovatele zkrátit na jeho právech tím, že by mu upřel právo na podání žaloby k soudu projednávající a rozhodující věc v civilním řízení.

Nejvyšší správní soud proto zdůrazňuje, že soud v těchto případech musí zkoumat zda má pravomoc a věcnou příslušnost o věci rozhodnout, protože v opačném případě by mohl zkrátit práva navrhovatele i v případě, že nerozhodne ve věci samé. Protože tak městský soud neučinil, zatížil řízení vadou, k níž je soud povinen přihlédnout podle § 109 odst. 3 s. ř. s. ex offio i bez vznesení námítky stěžovatelem. Tato vada způsobila nezákonnost jeho rozhodnutí o odmítnutí návrhu ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Je-li totiž kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přichází pro stěžovatele v úvahu z povahy věci pouze kasační důvod dle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Pod tento důvod spadá také případ, kdy vada řízení před soudem měla nebo mohla mít za následek vydání nezákonného rozhodnutí o odmítnutí návrhu, a dále vada řízení spočívající v tvrzené zmatečnosti řízení před soudem (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 4. 2005, č. j. 3 Azs 33/2004 - 98).

V dalším řízení městský soud, vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 3 s. ř. s.), nejprve vyhodnotí, zda je věcně příslušný k rozhodování v dané věci, a zjistí, zda je pro řešení věci příslušným soudem. Pokud shledá, že daná věc není projednatelná ve správním soudnictví, ale je věcí o které má jednat a rozhodnout soud v občanském soudním řízení, odmítne věc podle § 46 odst. 2 s. ř. s. a v odůvodnění poučí stěžovatele o tom, že jednoho měsíce od právní moci usnesení může podat žalobu k příslušnému věcně příslušnému soudu. V opačném případě, tj. dospěje-li k závěru, že je věcně příslušným soudem k projednání dané věci, tento závěr náležitě odůvodní.

V novém rozhodnutí ve věci krajský soud rozhodne i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti podle § 110 odst. 2 s. ř. s.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. února 2009

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu